

ECZACILIK MESLEĞİNİN TARİHİ

Prof.Dr. Afife MAT

ECZACILIĞIN KÖKENLERİ

- ☐ Hastalıklar ve hastalık amilleri insandan önce dünyada bulunuyordu.
 - ☐ İlk iyileştiriciler: Büyücüler
 - ☐ Hastalık sebebi: kötü ruhlar, tabiat olayları, Tanrıların insanları cezalandırması.
 - ☐ İlk ilaçlar: Bitkiler
-

60 bin yıl önce

1950'lerde Kuzey Irak'ta Şanidar Mağarasında yapılan kazılarda Kolombiya Üniversitesinden Ralph Solecki tarafından bir neandertal mezarı bulunmuştur. Bu mezarda bulunan fosilleşmiş polenler Paris İnsan Müzesinden Arlette Leroi-Gourhan tarafından incelenerek tayin edilmiştir: Bugün hala o bölgede yetişen tıbbi bitkilere aittir.

ÇİN: M.Ö.3200 – Shen Nung

Pen T'srao

Çin Farmakopesi

Shen Nung

Ginseng Radix

Mezopotamya M.Ö.3000 – Ninova

Asur Tabletleri

300.000 adet tablet
Pensilvanya Üniversitesi,
British Museum,
İstanbul Arkeoloji Müzesi

Tedavi: sihir+ilaç
250 bitkisel drog

MISIR: Papirüsler

Mısır Papirüsleri

- ❑ Kahun doğum ve veteriner papirüsü (M.Ö.1900)
 - ❑ Edwin Smith cerrahi papirüsü (M.Ö.1550)
 - ❑ Ebers papirüsü (M.Ö.1500)
 - ❑ Berlin papirüsü (M.Ö.1350-1100)
 - ❑ London papirüsü (M.Ö.1350-1100)
-

Ebers Papirüsü

Georg Ebers

1872-Teb

Ebers papirüsü

- ❑ Leipzig Üniversitesi Kitaplığında
 - ❑ 110 sayfa
 - ❑ 700 bitkisel, hayvansal ve madensel drog
 - ❑ 800 den fazla reçete
 - ❑ Bitkisel droglar: Adasoğanı, Banotu, Çiğdem, Kişniş, Nar kabuğu, Pelinotu, Safran, Sakız, Tarçın, Üzüm
-

Hititler - M.Ö.2000

Hattuşas

Hattuşas

Hitit Tabletleri

- ❑ 3000 civarında
- ❑ İstanbul Arkeoloji Müzesi
- ❑ Tedavi: sihir ve ilaç
- ❑ Tabletlerde dualar ve reçeteler
- ❑ Bitkisel droglar: adamotu, banotu, haşhaş, meyankökü, safran, üzerlik
- ❑ Hitit Devri Anadolusunun Florası – Hayri Ertem (Haşhaş = Haşşika)

Grek Uygarlığı

Eskulap

Asklepion

Bergama Asklepionu

Grek Uygarlığı

HİPOKRAT

- ❑ M.Ö.5.yy.
- ❑ İstanköy adası
- ❑ Tababeti filozofi ve dinden ayırıp ilmi esaslara bağlamıştır.
- ❑ Tıbbın babası

Hipokrat
14 yy. Grek
elyazması

Grek Uygarlığı

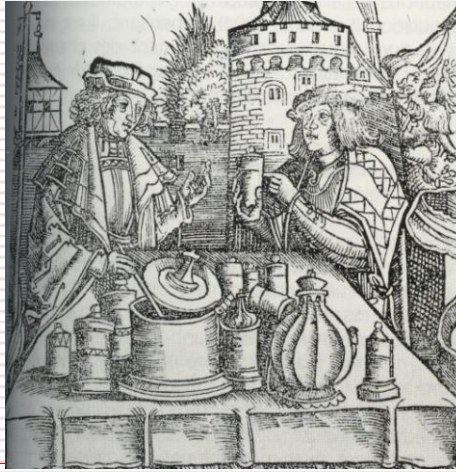
Mitridat

- ❑ Pontos kralı
- ❑ M.Ö.132-63
- ❑ Mitridatikum (panzehir)

Tiryak

Tiryak yapımı- 16.yy Strasbourg

Dioskorides Anazarba, 1.yy

Dioskorides

- ❑ Peri Hyles Iatrikes
- ❑ İlaçlar Bilgisi
- ❑ Materia Medica
- ❑ Kitab-al Haşayiş
- ❑ Anadolu tıbbi bitkileri hakkında ilk yazılı kaynak

Viyana Milli Kütüphanesi

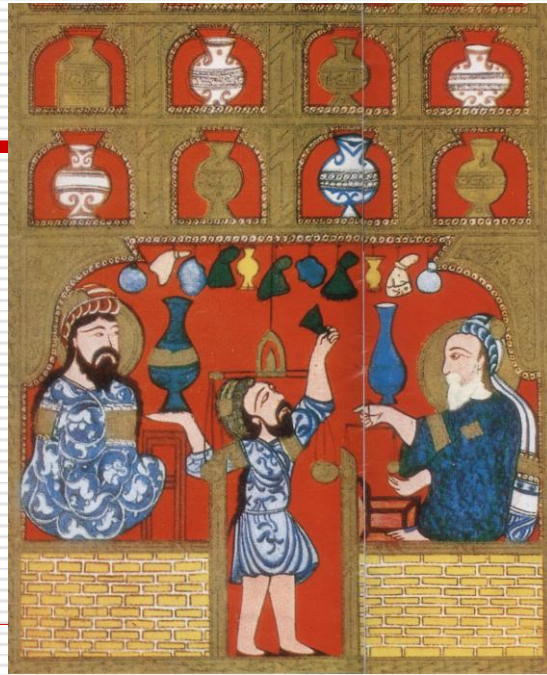
Viyana Milli Kütüphanesi

1224- Arapça el yazması New York Metropolitan Museum

Süleymaniye Kütüphanesi

Kitab-al Haşayiş Süleymaniye Kütüphanesi

Kitab-al Haşayiş Süleymaniye Kütüphanesi

Kitab-al Haşayiş Süleymaniye Kütüphanesi

Galenos

- ❑ M.S.2.yy
- ❑ Bergama
- ❑ Hekimliği kadar ilaçları kendisi yapmakla ünlüdür.
- ❑ Eczacılığın babası

Ortaçağda Avrupa

Manastır tababeti – Hekim rahipler
Manastır bahçelerinde tıbbi bitkiler

Ortaçağda Avrupa

Rhizotome=Herbarius=Kökçü

Bitkisel drogları toplayıp, kurutup, tam veya toz edilmiş halde satan esnaf grubu

Pigmantarius = Aktar

Kendi ülkelerinde elde edilen drogların yanında, dış ülkelerden gelen drog ve baharatı da dükkanında satan esnaf

Apotiker = Eczacı

İlaç yapımında kullanılan drogları satan ve reçetelere göre ilaç formüllerini hazırlayan esnaf

Eczacı

Hekimlik ile Eczacılığın Ayrılması

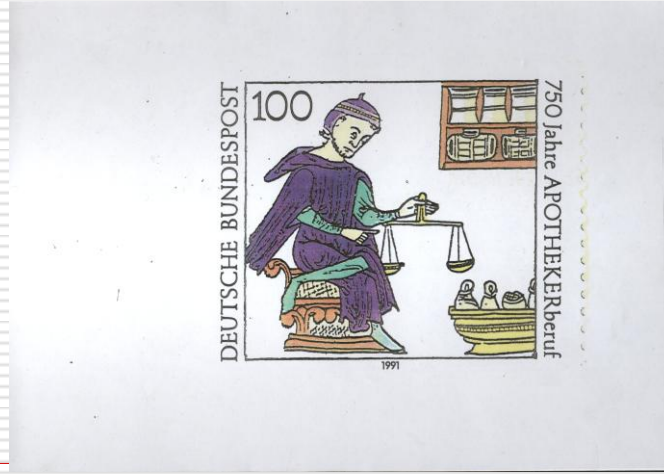
Alman İmparatoru II.Frederic tarafından 1241'de yayınlanan emirname

- ❑ Eczacılar, ilaçları formülüne uygun yapıp yapmadıkları konusunda Hekimler Birliğinin bir üyesi tarafından denetlenecekler ve uygunsuz hareketleri saptananlar cezalandırılacaktır.
 - ❑ Hekim ve eczacı arasında ortaklık anlaşması yapılmayacaktır.
 - ❑ Hekimler eczane işletemeyeceklerdir.
-

Alman İmparatoru II.Frederic tarafından 1241'de yayınlanan emirname

- ❑ Eczaneler devletin izni ile ve belirli sayıda açılacaktır.
 - ❑ Devlet tarafından bir kodeks hazırlanacaktır.
 - ❑ İlaçlardan cinsine göre vergi alınacaktır.
 - ❑ Zehirli maddeler yalnız eczanelerde satılacaktır.
 - ❑ Eczacılar çocuk düşürücü etkisi olan ilaçları halka vermeyeceklerdir.
-

Eczacılığın 750.yılı

1271: Paris Tıp Fakültesi Kararnamesi

- ❑ İlaç hazırlamakla yalnız apotikerler uğraşacaktır.
- ❑ Hekim emri olmadan kimseye ilaç verilmeyecektir.
- ❑ Reçete olmadan kimseye çocuk düşürücü ilaç, zehir ve müshil vermeyecektir.
- ❑ Reçeteler emirsiz tekrarlanmayacaktır.
- ❑ Zaman zaman Fakülte dekanı ile bir apotiker aktarları denetleyeceklerdir.
- ❑ Aktar adayları zaman zaman bir sınava alınacak ve bu sınavı başaranlar yemin ettikten sonra apotiker ünvanını kazanacaklardır. Bu yemini bozanlar cezalandırılacaklardır.

Avrupa XVI.-XIX. Yüzyıllar

- ☐ Bilimde yenilikler
 - ☐ Etken madde kavramı
 - ☐ **İlk Eczacılık Okulu: 1777-Paris
Collège de Pharmacie**
-

Collège de Pharmacie Paris

Eczaneler - 18.yy

İtalya

Eczaneler - 18.yy

Almanya

Eczaneler - 18.yy

İsviçre

İspanya

Paris Eczacılık Okulu - 18.yy

Osmanlı Sarayında Eczacılar

Eczaneler - 19.yy

İspanya

Eczaneler - 19.yy

İspanya

Salzburg Saray Eczanesi

Franz Sedlack
1934

